

Vodič ^{ZPPI} kroz
podnošenje
zahtjeva ^{čl.5} za
^{st.3} pristup
informacijama

»Informacija« je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra ili u bilo kojem drugom obliku, neovisno o načinu na koji je prikazana (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis).

IMPRESSUM

Autorica: Sanja Pavić

Zagreb, travanj 2026.

ISBN 978-953-7960-70-4

Gong

Izvršna direktorica: Oriana Ivković Novokmet

Mihanovićeve 14

10 000 Zagreb

e-mail: gong@gong.hr

web: www.gong.hr

Sufinancira
Europska unija

Pravo na pristup informacijama od ključne je važnosti za borbu protiv korupcije i promicanje transparentnosti rada tijela javne vlasti, stoga je nužno jačati znanje o njemu. Iako zajamčeno Ustavom Republike Hrvatske, a razrađeno Zakonom o pravu na pristup informacijama, mnoge građanke i građani nisu svjesni postojanja tog prava ili ne znaju kako ga ostvariti, a nerijetko imaju i poteškoća u njegovom ostvarenju.

Ovaj priručnik je nastao kako bi se građanima dao uvid u važnost korištenja prava na pristup informacijama i olakšalo podnošenje zahtjeva za pristup informacijama te korištenje pravnih lijekova kada tijela javne vlasti odbijaju omogućiti pristup informacijama od javnog interesa.

Što je pravo na pristup informacijama?

Pravo na pristup informacijama pravo korisnika (građana i pravnih osoba) na traženje i dobivanje informacije, ali i obveza tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu.

Pravna osnova pristupa informacijama

→ Ustav Republike Hrvatske

Jamči se pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom.

Ovo znači da se pravo na pristup informacijama ne može ograničiti, primjerice, uredbama, pravilnicima i poslovnica, odnosno aktima koji su po pravnoj snazi niži od zakona.

→ Zakon o pravu na pristup informacijama

Prvi zakon donesen je 2005. godine i njegova provedba je bila u nadležnosti Agencije za zaštitu osobnih podataka. Nakon uspostave institucije Povjerenika za informiranje 2013., što je Gong dugo godina zagovarao, nadležnost prelazi toj neovisnoj instituciji. Uređuje pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, način rada i uvjete za imenovanje i razrješenje Povjerenika za informiranje, načela, ograničenja, postupak i način ostvarivanja i olakšavanja pristupa i ponovne uporabe informacija te inspekcijski nadzor nad provedbom Zakona.

ZPPI je glavni zakon koji uređuje pristup informacijama, ali i drugi zakoni sadrže odredbe o pristupu informacijama, poput Zakona o zaštiti okoliša (Glava X. Informiranje javnosti, sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti te pristup pravosuđu u pitanjima okoliša) te Zakona o tajnosti podataka kada su u pitanju klasificirani podaci.

Tko može podnijeti zahtjev za pristup informacijama?

Svaka domaća ili strana fizička i pravna osoba može podnijeti zahtjev za pristup informacijama neovisno o svom državljanstvu, odnosno poslovnom nastanu. Zajedno s državljanima Republike Hrvatske, jednako pravo na pristup informacijama imaju i državljani Europske unije i državljani trećih zemalja.

Tko nam je dužan dati informacije?

Informacije su nam dužna dati tijela javne vlasti, a to su:

- tijela državne uprave (ministarstva, uredi državne uprave...)
- državna tijela (Vlada RH, Hrvatski sabor, Predsjednik RH, Pučki pravobranitelj, HNB)
- pravosudna tijela (sudovi, državna odvjetništva, Državno sudbeno vijeće, Državnoodvjetničko vijeće...)
- lokalna i regionalna samouprava (općine, gradovi, županije)
- tijela s javnim ovlastima i tijela koja obavljaju javnu službu (škole i fakulteti, zdravstvene ustanove, centri za socijalnu skrb, agencije, fondovi...)
- trgovačka društva u većinskom javnom vlasništvu (HEP, HŽ, lokalna komunalna društva...)
- druge pravne osobe koje se financiraju iz državnog proračuna ili iz proračuna JLP(R)S, odnosno iz javnih sredstava (turističke zajednice, sportski savezi...)

Kako ću znati je li tijelo kojem podnosim zahtjev tijelo javne vlasti?

Na stranicama Povjerenika za informiranje (tjv.pristupinfo.hr) nalazi se popis oko 6000 tijela javne vlasti koji se redovito ažurira.

Što je informacija?

Informacija je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti. Dakle, mora se raditi već o postojećoj, materijaliziranoj informaciji u vezi s radom tijela javne vlasti.

Putem ZPPI-a ostvaruje se pristup informacijama koje su dostupne svima na jednak način i koje u svakom trenutku mogu biti javno objavljene, odnosno o informacijama u javnom interesu.

Primjeri informacija u javnom interesu:

- visina naknada članova nadzornog odbora Jadrolinije
- broj domova zdravlja na području županije
- iznosi i imena osoba kojima je općina dodijelila stipendije

- novac utrošen za organizaciju gradskog događaja
- imena osoba zajedno s iznosima kojima je Općina Sukošan dodijelila stipendije
- zapisnici sa sjednica upravnog odbora Hrvatskih šuma

Što nije informacija prema ZPPI-u?

Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, informacija nije:

- izračun mirovine
- upit bolnici o nalazu
- zahtjev da se izradi statistika
- traženje izjave o uhićenju ministrovog savjetnika
- informacija o iznosu povrata poreza

Te informacije moguće je dobiti na temelju drugih zakona koji uređuju ta prava. Novinari mogu dobiti izjave dužnosnika putem Zakona o medijima, dok informacije iz ostalih primjera građani mogu dobiti sukladno Zakonu o mirovinskom osiguranju, Zakonu o zdravstvenom osiguranju i Općem poreznom zakonu.

Jesu li političke stranke obveznici Zakona?

Ne! Političke stranke, koje su svojim slobodnim osnivanjem izraz demokratskog višestranačkog sustava kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, dužne su objavljivati financijska izvješća sukladno Zakonu o financiranju političkih stranaka i izborne promidžbe.

A udruge?

Također ne. Udruge imaju obvezu objavljivati svoja financijska izvješća sukladno Zakonu o udrugama.

Koja je uloga Povjerenika za informiranje?

Povjerenik za informiranje je neovisno tijelo uspostavljeno 2013. godine koje štiti, prati i promiče pravo građana na pristup informacijama od javnog interesa.

Njegova je osnovna funkcija da kao nadzorno tijelo, štiti pravo građana na pristup informacijama te da rješava žalbe radi neodlučivanja o njihovom zahtjevu za pristup informacijama. Podnošenje žalbe ili zahtjeva za dopunu informacija mogu olakšati [obraci](#) dostupni na stranicama Povjerenika. Povjerenik nadzire rad oko 6000 tijela javne vlasti, prati provedbu Zakona i implementaciju Direktive o ponovnoj uporabi, promovira transparentnost, podnosi godišnje izvještaje Hrvatskom saboru o svome radu, educira tijela javne vlasti i građane te surađuje s drugim tijelima i međunarodnim institucijama na području prava na pristup informacijama.

Povjerenika bira Hrvatski sabor na razdoblje od pet godina na temelju javnog poziva i ne smije biti član političke stranke.

Tko je službenik za informiranje?

To je službena osoba mjerodavna za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama unutar tijela javne vlasti. Obavlja poslove redovitog objavljivanja informacija i rješava zahtjeve za pristup informacijama.

Koje informacije tijela javne vlasti moraju objavljivati na svojim stranicama?

Prema Zakonu o pravu na pristup informacijama, tijela javne vlasti dužna su određene informacije unaprijed objavljivati na svojim web stranicama. Te informacije moraju biti objavljivane u strojno čitljivom formatu.

Moraju objavljivati:

- zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;
- opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;
- nacрте zakona i drugih propisa te općih akata za koje se provodi postupak savjetovanja s javnošću
godišnje planove, programe, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada
- registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa i ponovne uporabe;
- informacije o javnim uslugama koje tijelo javne vlasti pruža, na vidljivu mjestu, uz poveznicu na one koje pruža elektroničkim putem;
- podatke o izvoru financiranja, proračun, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi te podatke i izvješća o izvršenju proračuna, financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta;
- informacije o dodijeljenim bespovratnim sredstvima, sponzorstvima, donacijama ili drugim pomoćima, uključujući popis korisnika i visinu iznosa;
- informacije o postupcima javne nabave, dokumentaciju potrebnu za nadmetanje, informacije o izvršavanju ugovora i druge informacije za koje postoji obveza objavljivanja sukladno zakonu kojim se uređuje javna nabava;
- obavijesti o raspisanim natječajima, dokumentaciju potrebnu za sudjelovanje u natječajnom postupku te obavijest o ishodu natječajnog postupka;
- informacije o unutarnjem ustrojstvu tijela javne vlasti, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;

- zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika;
- obavijest o načinu i uvjetima ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija na vidljivu mjestu, s podacima za kontakt službenika za informiranje, potrebnim obrascima ili poveznicama na obrasce te visinom naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija;
- odgovore na najčešće postavljena pitanja, o načinu podnošenja upita građana i medija, kao i ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o aktivnostima), u svrhu informiranja javnosti o svom radu i ostvarivanju njihovih prava i izvršavanju obveza.

Ako ove informacije nisu objavljene, podnosimo zahtjev za pristup informacijama. Ujedno, možemo podnijeti i predstavku Povjereniku za informiranje ako tijelo javne vlasti ustrajno odbija na svojim stranicama objavljivati ove podatke.

Kako možemo doći do informacija?

Prvo ćemo pogledati spada li informacija u kategoriju informacija koje su tijela javne vlasti obvezna objavljivati. Ako tamo ne možemo pronaći informaciju, podnosimo zahtjev za pristup informacijama.

Također, možemo pogledati je li netko nedavno potražio istu informaciju putem Gongovog digitalnog portala. Imamo pravo znati da uštedimo vrijeme.

PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

Na što moramo pripaziti?

Prvo moramo provjeriti je li informacija koju tražimo uopće informacija prema ZPPI-u te je li tijelo od kojeg tražimo informaciju uopće tijelo javne vlasti prema ZPPI-U

Kako podnosimo zahtjev za pristup informacijama?

Zahtjev možemo podnijeti putem Gongovog digitalnog alata Imamo pravo znati, koji omogućava brže podnošenje zahtjeva za pristup informacijama.

Prema ZPPI-u, zahtjev se može podnijeti usmenim putem - tada tijelo javne vlasti sastavlja bilješku o zaprimljenom zahtjevu. Međutim, uvijek je bolje zahtjev podnijeti pisanim putem - putem pošte ili e-maila, a jedna od mogućnosti je i Gongov digitalni alat [Imamo pravo znati](#).

Mogu li informacije koje dobijem javno iznositi?

Da, jer se radi o informacijama u javnom interesu i javnost ima pravo biti upoznata s njima.

Postoji li naknada za podnošenje zahtjeva za pristup informacijama?

Za podnošenje zahtjeva ne plaća se naknada. Trošak koji može nastati jest trošak printanja dokumentacije na zahtjev. Korisnik može u zahtjevu za pristup informaciji naznačiti prikladan način dobivanja informacije, a ako ne naznači, informacija će se dostaviti na način na koji je podnesen zahtjev, odnosno na najekonomičniji način.

Što sve treba navesti u zahtjevu za pristup informacijama?

U zahtjevu za pristup informacijama potrebno je navesti sljedeće

- podatke koji su važni za prepoznavanje tražene informacije - što točno tražimo (ako tražimo određeni dokument, nije nužno znati njegov naziv, već ga je dovoljno opisati)
- ime i prezime i adresu fizičke osobe podnositelja zahtjeva, tvrtka, odnosno naziv pravne osobe i njezino sjedište
- naziv i sjedište tijela javne vlasti kojem se zahtjev podnosi.

Što se tiče adrese, kada šaljemo zahtjev e-mailom, iako je u ZPPI-u navedeno da je potrebno dostaviti i adresu, u praksi službenici za informiranje neće tražiti od korisnika da navedu i svoju fizičku adresu, no u svrhu ubrzanja postupka, nije na odmet priložiti i taj podatak. Prema ZPPI-u, korisnik nije dužan dati svoj OIB prilikom podnošenja zahtjeva, no on će biti potreban ako tijelo javne vlasti mora donijeti rješenje o pristupu informacijama, sukladno Zakonu o općem upravnom postupku, u slučajevima kada je proveden test razmjernosti i javnog interesa.

Također, u zahtjevu nije potrebno pozivanje na ZPPI niti iznošenje razloga zbog kojih tražimo informaciju jer se radi o informaciji koja je u javnom interesu, a ne u interesu jedne osobe ili skupine osoba.

Primjer zahtjeva za pristup informacijama

Grad Zadar

Upravni odjel za odgoj i školstvo

Narodni trg 1

17. ožujka 2026.

Poštovani,

Ijubazno molim za informaciju o dodijeljenim stipendijama za akademsku godinu 2025/26 po nazivu korisnika i isplaćenim iznosima.

S poštovanjem,

Ana Anić

Stjepana Radića 3

23000 Zadar

Što ako tijelo javne vlasti traži da ispunim obrazac za pristup informacijama?

Nije potrebno ispunjavati nikakve obrasce za pristup informacijama. Službeniku za informiranje odgovorite da nema zakonske obveze za to, a i Povjerenik za informiranje je upozorio da se urednost zahtjeva [ne može uvjetovati ispunjavanjem pomoćnih obrazaca](#).

Što ako pošaljem zahtjev krivom tijelu javne vlasti?

Tijelo javne vlasti koje je zaprimilo zahtjev, a nije vlasnik informacije, ustupit će zahtjev za pristup informacijama tijelu za koje zna da ima informaciju i o tome u roku 8 dana obavijestiti korisnika. Rokovi za rješavanje zahtjeva počinju teći otkad je tijelo koje je vlasnik informacije zaprimilo ustupljeni zahtjev.

Primjer: Gong je 26. ožujka poslao upit Gradu Rijeci provodi li se građanski odgoj i obrazovanje u srednjim školama i ako da, koliko ga je učenika izabralo kao izvannastavnu aktivnost. S obzirom na to da Grad Rijeka nije osnivač srednjih škola, već je to Primorsko - goranska županija, dana 28. ožujka je Grad obavijestio Gong da se zahtjev ustupa Primorsko - goranskoj županiji kao vlasnici informacije. Nakon što je Primorsko - goranska županija zaprimila ustupljeni zahtjev, počeo je teći rok od 15 dana za dostavu informacije.

Kako izgleda odgovor na zahtjev na pristup informacijama?

Ako tijelo javne vlasti odmah dostavi odgovor na zahtjev, tada dobivamo obavijest.

U slučaju da nismo zadovoljni s odgovorom jer ga smatramo nepotpunim ili netočnim, možemo podnijeti prigovor čelniku tijela javne vlasti.

Ako tijelo javne vlasti provodi test razmjernosti i javnog interesa, tada donosi rješenje koje je upravni akt i protiv njega možemo podnijeti žalbu Povjereniku za informiranje.

U svakom slučaju, i kod dobivanja obavijesti i rješenja, na dnu će stajati uputa o pravnom lijeku s rokovima za izjavljivanje prigovora, odnosno žalbe i kojem tijelu izjavljujemo pravni lijek.

Što ako dobijemo informaciju, ali tijelo javne vlasti ne da potpuni odgovor ili smatramo da nije točan?

U tom slučaju, u roku 8 dana od dostave obavijesti, odnosno odgovora, podnosimo prigovor čelniku tijela javne vlasti - ako smo uputili zahtjev ministarstvu, čelnik će biti ministar. Ako nismo zadovoljni ni naknadnim odgovorom, podnosimo žalbu Povjereniku za informiranje.

Primjer: Gong je od Ministarstva pravosuđa i uprave zatražio informaciju je li imenovana radna skupina za izradu Zakona o izbornim jedinicama te tko su autori novog modela izbornih jedinica. Ministarstvo je odgovorilo da radna skupina nije imenovana, a na pitanje o autorima uopće nije odgovorilo. Stoga je Gong uputio prigovor tadašnjem ministru Ivanu Malenici jer njegovo ministarstvo nije odgovorilo na cjeloviti upit.

Što ako tijelo javne vlasti ignorira moj zahtjev za pristup informacijama?

Ako su protekli rokovi za dostavu informacije, podnosimo žalbu Povjereniku za informiranje zbog šutnje administracije.

Što ako tijelo odbije moj zahtjev nakon provođenja testa razmjernosti i javnog interesa ili mi odbaci žalbu zbog nekog drugog razloga?

Tada u roku 15 dana od dostave rješenja kojim nam je odbijen ili odbačen zahtjev podnosimo žalbu Povjereniku za informiranje, putem tijela javne vlasti koje nam je odbilo zahtjev. Tijelo tijelo javne vlasti dalje će žalbu proslijediti Povjereniku.

Razlika između odbijanja i odbacivanja zahtjeva:

- tijelo javne vlasti odbit će zahtjev nakon što ga je sadržajno razmotrilo i zaključilo da ne postoji javni interes za objavu informacije (slučajevi razloga za ograničenje pristupa informacijama - poslovna tajna, zaštita osobnih podataka)
- zahtjev će odbaciti zbog neispunjenja nekih procesnih pretpostavki (nepotpun zahtjev koji nakon upozorenja nije dopunjen ili tijelo javne vlasti nema informaciju i ne zna gdje se nalazi)

O računanju rokova prema Zakonu o općem upravnom postupku

Kada je rok određen na dane, dan kad je dostavljeno pismeno od kojeg počinje teći rok odnosno dan u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka ne uračunava se u rok, već se početak roka računa od prvog sljedećeg dana. Primjerice, ako je rješenje datirano na, primjerice, 5. travnja, a mi smo ga zaprimili 11. travnja, prvi dan roka za žalbu je 12. travnja.

Rok određen na mjesec, odnosno na godine istječe onog dana, mjeseca ili godine koji po svom broju odgovara danu kad je pismeno dostavljeno, odnosno danu u koji pada događaj od kojega se računa trajanje roka. Ako toga dana nema u mjesecu u kojem rok istječe, rok istječe posljednjeg dana toga mjeseca. Istjecanje roka može se označiti i određenim datumom. Kada zadnji dan roka pada u nedjelju, na blagdan ili u drugi dan kad javnopravno tijelo ne radi, rok istječe prvoga sljedećeg radnog dana.

Nedjelje, blagdani i neradni dani ne utječu na početak i na tijek roka, ali se računaju u tijek roka.

Postoje li ograničenja pristupa informacijama?

Postoje. Ne možemo dobiti baš sve informacije koje bi bile u javnom interesu. Postoje dvije kategorije informacija ovisno o stupnju ograničenja njihove javne objave - informacije kojima je apsolutno ograničen pristup i one kojima je relativno ograničen.

Kod apsolutnog ograničenja pristupa informacijama, radi se o informacijama čiji će nam pristup biti odbijen i bez provođenja testa razmjernosti i javno interesa. To su informacije koje se tiču svih postupaka koje vode nadležna tijela u prethodnom i kaznenom postupku za vrijeme trajanja tih postupaka. Primjerice, nećemo od USKOK-a dobiti informaciju o izvidima koje se provode u slučaju sumnje na korupciju ministrovog savjetnika.

Kod relativnog ograničenja pristupa informacijama, tijelo javne vlasti provest će test razmjernosti i javnog interesa kako bi se utvrdilo koji je interes jači - onaj zbog kojeg je ograničen pristup informaciji ili interes javnosti da informaciju dobije. Ovdje se radi o informacijama koje predstavljaju poslovnu, profesionalnu i poreznu tajnu, osobne podatke, prava intelektualnog vlasništva i ako je pristup informaciji ograničen sukladno međunarodnim ugovorima ili se radi o informaciji nastaloj u postupku sklapanja ili pristupanja međunarodnim ugovorima ili pregovora s drugim državama ili međunarodnim organizacijama, do završetka postupka, ili se radi o informaciji nastaloj u području održavanja diplomatskih odnosa. Također, pristup informacijama može biti ograničen ako je informacija u postupku izrade unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje prije dovršetka izrade cjelovite i konačne informacije moglo ozbiljno narušiti proces njezine izrade. Isto tako, pristup se može ograničiti ako je informacija nastala u postupku usuglašavanja pri donošenju propisa i drugih akata te u razmjeni stavova i mišljenja unutar jednog ili među više tijela javne vlasti, a njezino bi objavljivanje moglo dovesti do pogrešnog tumačenja sadržaja informacije, ugroziti proces donošenja propisa i akata ili slobodu davanja mišljenja i izražavanja stavova (primjerice, ako tražimo informacije o postupku izrade zakona od radne skupine, a zakon je još u izradi).

Posljednje, pristup informaciji može se ograničiti ako bi pružanje informacije onemogućilo učinkovito, neovisno i nepristrano vođenje sudskog, upravnog ili drugog postupka, izvršenje sudske odluke ili kazne ili onemogućilo rad tijela koja obavljaju upravni nadzor, inspeksijski, odnosno nadzor zakonitosti.

Što je test razmjernosti i javnog interesa?

Test razmjernosti i javnog interesa je postupak koji tijelo javne vlasti provodi kada korisnik zatraži informacije kojima je pristup uvjetno ograničen radi zaštite nekog zakonom propisanog interesa (relativna ograničenja pristupa informacijama).

Tijelo javne vlasti u provedbi testa razmjernosti i javnog interesa dužno utvrditi:

- može li se pristup informaciji može ograničiti radi zaštite nekog od zaštićenih interesa (profesionalna ili poslovna tajna, zaštita osobnih podataka i drugo),
- bi li omogućavanjem pristupa traženoj informaciji u svakom pojedinom slučaju taj interes bio ozbiljno povrijeđen, te
- prevladava li potreba zaštite prava na ograničenje ili javni interes pa
- učiniti dostupnom informaciju ako javni interes prevladava nad štetom po zaštićene interese.

Tijelo javne vlasti korisnika obavještava da će se provesti test razmjernosti i javnog interesa te se rok za odgovor na zahtjev za pristup informacijama produljuje za dodatnih 15 dana, što iznosi 30 dana ukupno. Nakon provedbe testa, donosi se rješenje o zahtjevu.

Primjer iz prakse:

Ministarstvo unutarnjih poslova odbilo je Gongov zahtjev za informacijom kolikom se trenutno vodi razina ugroženosti sjedišta Vlade, Sabora i drugih institucija na Trgu sv. Marka, nakon što je zatvoren još u listopadu 2020., odnosno neposredno nakon tadašnjeg oružanog napada na zgradu Vlade.

MUP je Gongu, nakon provedenog testa razmjernosti i javnog interesa i mišljenja Ureda Vijeća na nacionalnu sigurnost, rješenjem odbio zahtjev uz obrazloženje da bi davanje odgovora potencijalno moglo narušiti ili znatno otežati izvršenje potrebnih radnji u okviru primjene mjera osiguranja i zaštite šticećenih objekata i prostora.

Što je s informacijama koje se tiču potrošnje javnih sredstava?

Informacije o potrošnji javnih sredstava koje se odnose na osobno ime ili naziv, iznos i namjenu sredstava dostupne su javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak. Dakle, te informacije moramo odmah dobiti i u tom slučaju nema pozivanja na, primjerice, poslovnu ili profesionalnu tajnu ili zaštitu osobnih podataka (pozivanje na Uredbu o zaštiti osobnih podataka).

Ako smo, primjerice, zatražili imena studenata koje je grad stipendirao u određenoj akademskoj godini, grad nam je dužan dostaviti i imena studenata i iznose stipendija, bez pozivanja za zaštitu osobnih podataka i provođenja testa razmjernosti i javnog interesa.

Primjer iz prakse:

Gong je dobio podatke o kreditima Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) od osnivanja banke 1992. do kraja 2018. godine, i to tri godine od podnošenja zahtjeva za pristup

informacijama. Tek nakon što je Visoki upravni sud potvrdio rješenje Povjerenika za informiranje, HBOR je dostavio podatke, ali ne u otvorenom formatu koji smo tražile. HBOR-ov argument je bio zaštita poslovne tajne i zaštita osobnih podataka korisnika kredita.

Podatke o kreditima dobili smo na 552 stranice u zatvorenom formatu, u PDF-u, što je suprotno zahtjevu da informacije moraju biti dostavljene u strojno čitljivom obliku. Priložen je ukupan iznos kreditnog plasmana koji iznosi 109,3 milijarde kuna, a tablica je sadržavala podatke o programu, korisnicima i iznosima kredita. Volonteri iz Code for Croatia su podatke otvorili na hackatonu na Danima otvorenih podataka 2022. godine.

Koji su sastojci žalbe?

Žalba obavezno mora sadržavati.

- naziv tijela javne vlasti koje je donijelo rješenje, klasa, datum rješenja
- razlog odbacivanja / odbijanja zahtjeva
- dio rješenja koji se osporava
- podatke o žalitelju (ime i prezime i adresa) i datum

Bez ovih podataka žalba nije potpuna!

U kojem roku Povjerenik za informiranje mora odlučiti o mojoj žalbi?

Povjerenik za informiranje odlučuje u roku 60 dana od predaje uredne žalbe, odnosno 90 dana ako traži mišljenje Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, ako se radi o klasificiranim podacima.

Primjer iz prakse:

Gong je 18. prosinca 2023. putem platforme Imamo pravo znati, zajedno s ostalim ministarstvima, upitao Ministarstvo hrvatskih branitelja ima li posebnih savjetnika prema Zakonu o sustavu državne uprave te ako imaju, njihova imena i kada su imenovani. Sva ostala ministarstva odmah su pružila tražene podatke, samo se Ministarstvo hrvatskih branitelja mjesecima odlučno opiralo odgovoriti koga plaćamo da savjetuje ministre u njihovom svakodnevnom radu.

U pet mjeseci, službenik za informiranje Ministarstva je napravio niz grešaka u postupanju, počevši s prvim dopisom kojim je odbio Gongov zahtjev pozivajući se na zaštitu osobnih podataka, a da to nije učinio u formi rješenja. Nakon što je, na zahtjev Povjerenika za informiranje, donio rješenje, službenik za informiranje odbio je Gongov zahtjev ponovno pozivajući se na zaštitu osobnih podataka. Ovoga puta je dodao da se potencijalno radi o zlouporabi podataka o posebnim savjetnicima jer bi otkrivanje njihovog identiteta predstavljano nepotrebno zadiranje u osobni život posebnih savjetnika. Usput je proveo i test razmjernosti i javnog interesa.

Gong je na rješenje o odbijanju zahtjeva 8. veljače podnio žalbu Povjereniku za informiranje. Budući da se radi o osobama čija je plaća financirana iz državnog proračuna, a ujedno su i

među najbližim suradnicima ministara, nedvojben i interes javnosti da zna tko su osobe koje sudjeluju u oblikovanju politika ove države. Osim toga, prema članku 16. ZPPI-a, informacije o raspolaganju javnim sredstvima koje se odnose na osobno ime ili naziv, iznos i namjenu sredstava dostupne su javnosti i bez provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, osim ako informacija predstavlja klasificirani podatak. Povjerenik za informiranje je donio i "Smjernice o ostvarivanju prava na pristup informacijama u odnosu na zaštitu osobnih podataka", kako bi se izbjegle moguće nejasnoće oko zaštite osobnih podataka i prava na pristup informacijama. Ovdje se nije radilo o klasificiranim podacima, a posebni savjetnici financirani su iz državnog proračuna, stoga se test razmjernosti i javnog interesa uopće nije trebao ni provoditi.

Povjerenica za informiranje je rješenjem od 24. travnja 2024. poništila rješenje Ministarstva te naredila da se dostave imena posebnih savjetnika, pritom potvrđujući Gongove argumente. Istaknula je i da je u potpunosti nejasno obrazloženje osporenog rješenja te zbog čega je Ministarstvo uopće provodilo test razmjernosti i javnog interesa kada se o posebnim savjetnicima mogu pronaći podaci iz medijskih izvještaja još iz 2023. godine o događajima na kojima u ime Ministarstva kao izaslanici dolaze i posebni savjetnici ministra Tome medveda, gdje se jasno spominje ime Ante Zelića. Uz njega, za posebnu savjetnicu bila je imenovana i Nevena Bjeliš, sukladno dostavljenim rješenjima o imenovanju.

U interesu je javnosti da se zna tko sudjeluje u kreiranju državne politike, osobito kad je za to plaćen javnim novcem. Gong stoga poziva na nadležna tijela da pravilno primjenjuju Zakon o pravu na pristup informacijama, bez da se Povjerenik za informiranje zagušuje predmetima u kojima je jasno da nema nikakve prepreke za pristupom informacijama.

Kad se pokreće upravni spor pred Visokim upravnim sudom?

Upravni spor može pokrenuti ili tijelo javne vlasti ili podnositelj zahtjeva, ovisno o rješenju Povjerenika za informiranje.

Upravni spor pred Visokim upravnim sudom u pravilu pokreće tijelo javne vlasti nakon što Povjerenik donese rješenje kojim se omogućava pristup informacijama. Podnositelj zahtjeva za pristup informacijama tad nije ni tužitelj ni tuženik, nego zainteresirana strana, što znači da se može, ali ne mora uključiti u postupak. Tužitelj je tijelo javne vlasti, a tuženik Povjerenik za informiranje.

Podnositelj zahtjeva može pokrenuti upravni spor kada Povjerenik za informiranje rješenjem odbije zahtjev za pristup informacijama te je tad on tužitelj i snosi troškove postupka u slučaju da izgubi spor.

Tužba se podnosi u roku 30 dana od dostave rješenja Povjerenika za informiranje.

U kojem roku odlučuje Visoki upravni sud u upravnom sporu?

Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana. Tužba ima odgodni učinak ako je rješenjem omogućen pristup informaciji, što znači da je informacije nećemo dobiti dok Visoku upravni sud presudom ne naredi dostavu informacija.

Važno je znati da ako tijelo javne vlasti pokreće upravni spor protiv rješenja Povjerenika za informiranje, podnositelj zahtjeva nije stranka u postupku, nego zainteresirana strana. To znači da se može, ali ne mora uključiti u upravni spor i ne snosi troškove postupka ukoliko tijelo javne vlasti uspije u sporu. Međutim, ako podnositelj informacije pokreće upravni spor protiv rješenja Povjerenika za informiranje kojim je odbijen zahtjev za pristup informaciji, tada je tužitelj i snosi sve troškove postupka ako ne uspije u sporu.

Što ako Visoki upravni sud odbije našu tužbu?

Tad se možemo obratiti Ustavnom sudu s ustavnom tužbom u roku od 30 dana od primitka presude Visokog upravnog suda.

A što ako ni Ustavni sud ne usvoji naš zahtjev?

Posljednji korak je tužba Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu u roku od 4 mjeseca od primitka odluke Ustavnog suda.

Kako je Gong iscrpio cijeli pravni put protiv Vlade Republike Hrvatske u slučaju Patton Boggs

Ministarstvo pravosuđa je 2011. godine sklopilo ugovor s američkom odvjetničkom tvrtkom Patton Boggs o pružanju usluga zastupanja Hrvatske pred Haškim sudom u žalbenom postupku generalima Gotovini i Markaču. Ugovor, koji je koštao hrvatske građane i građanke oko 10 milijuna kuna, nije bio javno dostupan i objavljen u Hrvatskoj, nego je hrvatska javnost za njega saznala preko objave na internetskim stranicama Ministarstva pravosuđa SAD-a. Američko ministarstvo objavilo je ugovor sukladno tamošnjem Zakonu o registraciji stranih zastupnika (Foreign Agents Registration Act).

→ 2012.

- ◆ Gong je zatražio dostavu preslike Ugovora o pružanju usluga pravnog savjetovanja i preslike dodataka Ugovoru, a u međuvremenu je Vlada Republike Hrvatske klasificirala ugovor oznakom tajnosti "tajno".

→ 2014.

- ◆ Povjerenica za informiranje naredila dostavu traženih klasificiranih podataka

→ 2015.

- ◆ Visoki upravni sud poništio rješenje Povjerenice za informiranje jer nema ovlasti narediti deklasifikaciju

→ 2017.

- ◆ Ustavni sud potvrdio presudu Visokog upravnog suda

→ 2023.

- ◆ Europski sud za ljudska prava je 14. rujna 2023. utvrdio da Republika Hrvatska nije prekršila članak 10. Konvencije o ljudskim pravima te da kopija traženog sporazuma nije bila od ključne važnosti za ostvarivanje prava na slobodu izražavanja, posebno slobode “primanja i davanja informacije”.

Ovaj slučaj je potvrdio da Povjerenik za informiranje može samo provjeriti je li postupak klasificiranja podataka ispravno proveden, no ne može narediti deklasifikaciju podataka. Samo vlasnik klasificiranog podatka taj podatak može deklasificirati.

IMAMO PRAVO ZNATI - GONGOVI DIGITALNI ALAT ZA PRISTUP INFORMACIJAMA

Gong je zajedno s Code for Croatia i MySociety te uz potporu Povjerenika za informiranje 2015. godine pokrenuo besplatni digitalni alat [Imamo pravo znati](#) koji omogućava jednostavnije podnošenje zahtjeva za pristup informacijama. IPZ-om je slanje upita vlastima u skladu sa ZPPI-jem svedeno na samo nekoliko klikova, pri čemu upiti poslani na ovaj način imaju istu zakonsku težinu kao i pisani zahtjevi. Ovako jednostavan način za ostvarivanje prava iz Zakona o pravu na pristup informacijama, intuitivan i bez potrebe poznavanja detalja ZPPI-a i upravnog postupka, vrlo je brzo doveo do velike popularnosti IPZ-a. Do sredine 2026. godine, putem platforme poslano je preko 12.000 zahtjeva.

IPZ ima i PRO verziju, namijenjenu novinarima i novinarkama, aktivistima, odnosno istraživačicama. PRO verzija pruža dodatne mogućnosti poput zadržavanja zahtjeva i odgovora na njih u tajnosti najdulje 12 mjeseci dok se radi na priči ili istraživanju te slanje do petsto zahtjeva odjednom.

Kako platforma funkcionira?

Za početak, potrebno je stvoriti korisnički profil. Nakon što se korisnik registrira i ulogira na platformu, može podnositi zahtjeve za pristup informacijama. Pod rubrikom “podnesite zahtjev” otvara se obrazac za podnošenje zahtjeva za pristup informacijama. Korisnik u padajućem izborniku samo treba odabrati tijelo javne vlasti kojem podnosi zahtjev, bez da potražuje adresu službenika za informiranje kojem podnosi zahtjev. Zatim upisuje sadržaj svojeg zahtjeva i šalje ga tijelu javne vlasti. Na ovaj način, ubrzava se podnošenje zahtjeva za pristup informacijama.

Korisnik će odgovor dobiti putem platforme, osim ako se donosi rješenje zbog provođenja testa razmjernosti i javnog interesa, kada će rješenje u pravilu dobiti na fizičku adresu. Korisnik će dobivati obavijesti da uskoro ističe rok za dobivanje odgovora na zahtjev, kao i da je rok prekoračen i da može poslati požurnicu tijelu javne vlasti.

Također, korisnik na jednom mjestu ima pregled svih svojih podnesenih zahtjeva, a može pregledati i zahtjeve i odgovore na zahtjeve drugih korisnika.

Vodič ^{ZPPI} kroz
podnošenje
zahtjeva ^{čl.5} za
^{st. 3} pristup
informacijama

»Informacija« je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra ili u bilo kojem drugom obliku, neovisno o načinu na koji je prikazana (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis).